

www.merhabahaber.com

facebook.com/akademiksayfalar

CİLT: 16 • SAYI: 5
24 ŞUBAT 2016 ÇARŞAMBA

Merhaba

gazetesinin her Çarşamba
okurlarına armağanıdır.

KADEMİK

Sayfalar

Hazırlayanlar: **M. Ali UZ - Serdar CEYLAN**
maluz@merhabagazetesi.com.tr • srceylan@hotmail.com

VEFATININ 1. YILINDA
HACI MUHASİP
**MUSTAFA ALİ
CEYLAN**

(1928-2015)

ÖZEL SAYISI

Av. Serdar
CEYLAN

HACI MUHASİP MUSTAFA ALİ CEYLAN ÖZEL SAYISI ÜZERİNE...

Akademik Sayfalar, 619 sayısından 160'ını özel sayı olarak neşretmiştir. Bu özel sayılardan 74'ü ise şahıslar hakkında hazırlanmıştır. Özellikle Konya'nın hafızasında yer etmiş, ilim, irfan, kültür, sanat alanındaki önemli şahsiyetler, Konya kültürüne hizmetleri ile anlatılmaya gayret edilmiştir. Bu yayınların pek çoğu halen tek ve en önemli kaynak durumundadır.

Özel sayılarımızı hazırlarken ve bilhassa arşiv niteliğindeki bilgi, belge ve fotoğraflara ulaşıırken, özel sayılarımıza konu olan

şahsiyetlerin ailelerinden büyük ilgi ve yardım görmekteyiz. Onların kıymetli katkıları ile çalışmalarımız daha da zenginleşmektedir.

Bu çalışmalarımızda ailemiz hakkında yaptığım çalışmalar da hep sorulmuş, kendilerinden bilgi, belge ve fotoğraf talep ettiğimiz ve bilhassa yakınlığımız olan aileler, bizim mensubu olduğumuz aile için de çalışmalarımızın neşredilmesini talep etmiştir.

Bu alandaki çalışmalarımızın temelini teşkil eden ve bilinçli olarak, 6 Eylül 1998 tarihinde ve sonraki yıllarda ses ve görüntü kayıtları yaparak, yazımına başladığımız 200 sayfayı aşan aile kitabı, 2014 yılının sonbahar aylarında tamamlanmış, baskı için grafik çalışmaları ise 2015 baharında bitirilmiştir. Bu çalışmalardan da bazı bölümleri paylaştığımız bu özel sayımızda; çalışmalarımıza büyük katkıları bulunan, ilim ve irfan aşığı "Hacı Muhasip" Mustafa Ali Ceylan'ın mütevazı ve bereketli hayatından kesitlerle, onun nüktelerini siz okuyucularımızla paylaşıyoruz.

28 Şubat 2015 tarihinde aramızdan ayrılan, merhum ve mağfur Mustafa Ali Ceylan Beyefendi'yi rahmet ve minnetle anıyor, sene-i devriyesinde okuyucularımızdan da ruhuna birer Fatiha niyaz ediyoruz...

Mustafa Ali Ceylan, 1960'lı yıllar.

HACI MUHASİP MUSTAFA ALİ CEYLAN

(10.02.1928 - 28.02.2015)

Av. Serdar CEYLAN

Konya Vilayeti'nin, Akşehir Kazası'na bağlı Tuzlukçu'da 1928 yılında doğdu. Doğumundan önce Tuzlukçu'da "Halil Seli Vakası" yaşanmıştır. Aşırı yağışlar, Mennek (Çögürlü Köyü) tarafından gelen bir sele sebebiyet vermiş, bu selde Halil isimli birisi vefat etmiştir.

Annesi; Mehmet Ali Efendi (1886-1933) ile Sultan Hanım (1890-1963)'in kızı **Kezban Hanım** (1910-1992)'dir. **Babası;** Kıvrakoğlu Ali Efendi (1863-1919) ile Arife Hanım'ın (v. 1910) oğlu **Hacı Mehmet Ceylan** (1898-1986)'dir.

Kıvrakoğlu Ali Efendi (1863-1919)

Mustafa Ali Ceylan'ın dedesi Kıvrakoğlu Ali Efendi, Sultan Abdülaziz Han'ın saltanat yıllarında⁽¹⁾, 1863 (H. 1279) yılında Konya Vilayeti'nin, Akşehir Kazası'na bağlı Tuzlukçu Karyesi (Köyü)'nde doğmuştur. Akşehir yöresinin eşrafından İbrahimoğulları ahfadından İbrahizmzade **Mehmet Efendi** ile **Selime Hanım**'ın oğludur. Baba dedesi **İbrahim Bey**'dir⁽²⁾. Babası ve annesi 1904 senesinden evvel vefat etmiştir⁽³⁾.

(1) Sultan Abdülaziz Han (1830-1876), 25 Haziran 1861 ile 30 Mayıs 1876 tarihleri arasında hüküm sürmüştür.

(2) Serdar Ceylan, "Nüfus Defterlerinde Tuzlukçu -1-, 1844 tarihli Akşehir Nüfus Defterinde Tuzlukçu Karyesi Mahalle-i Evvel (Yukarı Mahalle)", Akademik Sayfalar, 15 Nisan 2015, Cilt 15, Sayı 10, s. 145-152.

(3) Rumi 1320 - Miladi 1904 tarihli Tuzlukçu Nüfus Defteri, Cilt No. 1, Sayfa 24, 44. Hane.

İlmiye sınıfına mensup İbrahimoğulları ailesinden olan İbrahizmzade Mehmet Efendi'nin ailesinin geniş ve sulak tarım arazileri nedeniyle Yukarı Tuzlukçu Köyü'ne yerleştiği tahmin edilmektedir. Aileden başka kollar da Konya, Ereğli, Akşehir, Yalvaç (Örkenez/Bağkonak)⁽⁴⁾ gibi beldelere yerleşmiştir⁽⁵⁾.

Okuma yazmaya meraklı olan İbrahizmzade Mehmet Efendi'nin oğlu Kıvrakoğlu Ali Efendi (1863-1919), yörede zekâsı ve iş bitiriciliği ile tanınan şahsiyetlerdendir. Babası Mehmet Efendi ve dedeleri gibi, her işte önde olmaları ve hızlı yürümelemleri nedeniyle aile "**kıvrakoğulları**" olarak da anılmıştır.

Ali Efendi, gençliğinde taş ustalığı öğrenmiş, çeşitli yapılarda usta olarak çalışmıştır. Hatırası bir çekik halen ailede muhafaza edilmektedir. Uzun süre bakkal dükkânı işletmiş, ticaretle ve ziraatla iştigal etmiştir. Yörede Avrupa malı ilk dikiş makinası kullanan kişilerdendir. 1919 yılında vefatında, bu dikiş ma-

(4) İbrahimoğulları'nın Örkenez Kolu hakkında araştırma ve incelemelerimiz devam etmekle birlikte şu hususları tespit etmiş bulunmaktayız: Halil Efendi ile Emine Hanım'ın oğlu İbrahim Efendi (1879-1911) ile Bilal Ali Efendi ile Raziye Hanım'ın kızları Azime Hanım (1880-1934) evlenmiş, Ummühan (1898-1932), Arife (1904) ve Elif (1911) isimli üç kızları olmuştur. Arife Hanım (1904-1972), Mehmet Efendi ile Emine Hanım'ın oğlu Cafer Efendi (1906-1972) ile evlenmiş, Emine (1922), Nusretin Doğan (1925-2002), Ekrem (1930), Şahabettin (1933-1945), Türkan (1936), Ekrem (1939), Gülcihan (1942) ve Makbule (1946) isimli çocukları olmuştur. Elif Hanım (1911-1984), Ömer Cavdar (1902-1947) ile evlenmiştir.

(5) Balkan Savaşları, I. Cihan Harbi ve İstiklal Harbi yıllarının buhranlı günlerinde aile çok sayıda şehit vermiş, farklı beldelelerde yaşayan kollar arasında aile bağları zayıflamış ve 20. yüzyılın ikinci çeyreğine doğru bu bağlar tamamen kopmuştur.

kinası eşine kalmıştır⁽⁶⁾.

Ali Efendi, arazi sahibi, misafirperver, varlıklı bir kimsedir. “**Kıvrakoğlu**”, “**Gaspar**”, “**Memili**” lakapları ile tanınmıştır. Okumaz yazma bildiğinden, kendisine getirilen mektup ve resmi evrakı da okuyan, bilgi ve görgüsüne danışılan, tatlı dilli, hoşsohbet kimselerdendir. Sofrasının herkese açık olması, her misafire sofraya açtırması ile anılmaktadır.

Akşehir'in Azarı (Gözpınar) Köyü'nden İsa Efendi ile Sultan Hanım'ın kızı **Arife Hanım**⁽⁷⁾ ile evlenmiş, oğulları **Hasan Hüseyin** (1896-1933) ve **Mehmet** (1898-1986) doğmuştur. Arife Hanım, 1910 (H. 1328) yılında vefat etmiştir. Ali Efendi, iki kez daha evlenmiştir. İkinci eşi Akşehir Kozagaç Köyü'nden⁽⁸⁾ **Ümmügülsüm Hanım**'dır. Son eşi ise “**Muhacir kızı**” olarak anılan **Ümmügülsüm Hanım**'dır. Bu evliliklerinden de **Ömer Osman** (1909-1992), **Mustafa Ali** (1913-1919) ve **Mevlüt** (1920-1977) isimli üç oğlu olmuştur.

Ali Efendi, I. Dünya Savaşı yıllarında, oğulları Hasan Hüseyin ve Mehmet cephede iken 1919 yılında vefat etmiş, Tuzlukçu Mezarlığı içinde bulunan Cuma Cami'nin yakınlarına defnedilmiştir.

Ali Efendi'nin oğulları, 1934 yılında Soyadı Kanunu ile “Kıvrakoğulları” lakabı nedeniyle “Ceylan” soyadını almıştır.

(6) 2 Kanun-i Sani 1338 / 2 Ocak 1922 tarihli Tereke Taksim Senedi.

(7) Rumi 1320 - Miladi 1904 tarihli Tuzlukçu Nüfus Defteri'ne göre; Arife Hanım, 1844 (H.1260) yılında doğmuş, 1910 (H. 1328) yılında vefat etmiştir. Ayrıca bknz. Serdar Ceylan, “Akşehir'in Gözpinarı (Azarı) Köyü”, Akademik Sayfalar, 23 Aralık 2015, C. 15, S. 38, s. 602-606.

(8) Kozagaç Köyü, 1964 yılında Akşehir merkeze katılarak mahalle olmuştur. Yeni ve Tipi Mahallesi ile sınırlıdır. Kozagaç halkı Türkmen'dir. Şemseddinoğulları, Kulaoğulları tarafından kurulmuştur. Bknz. Muharrem Bayar, Akşehir Tarihi, 2014, s. 224, 225.

Hacı Mehmet Ceylan'ın ve ailesinin nüfus cüzdanları ve pasaportu.

Hacı Mehmet Ceylan (1898-1986)

Ali Efendi ile Arife Hanım'ın oğlu Mehmet Efendi, Sultan II. Abdülhamit'in saltanat yıllarında⁽⁹⁾, Ali Kemali Paşa (Söylemezoğlu)'nın Konya Valiliği döneminde⁽¹⁰⁾, 1898 (R. 1314) yılında Konya Vilayeti'nin, Akşehir Kazası'na bağlı Tuzlukçu Karyesi'nde doğmuştur⁽¹¹⁾.

Mehmet Efendi, annesi Arife Hanım'ı 1910 (H. 1328) yılında henüz 12 yaşında iken kaybeder. 11 Kasım 1914 tarihinde ise, Osmanlı Devleti "Cihat-ı Ekber" ilan etmiş, I. Dünya Savaşı'na girilmiştir. Seferberlik ilan edilmesi ile Ali Efendi'nin oğulları Hasan Hüseyin ve Mehmet askere alınmıştır. Ali Efendi de I. Dünya Savaşı yıllarında, oğlu cephe-de iken 1919 (R. 1335) yılında vefat etmiştir. Mehmet Efendi, Süvari 5. Fırka 2. Karargâh efradından, silahlı-süvari olarak savaşa katılmıştır. I. Dünya ve İstiklal Savaşı'nda cephe-dedir. 19 Temmuz 1924 (19 Temmuz 1339) tarihinde terhis edilmiştir⁽¹²⁾. Bu nedenle yörede "Gazi" olarak anılmaktadır.

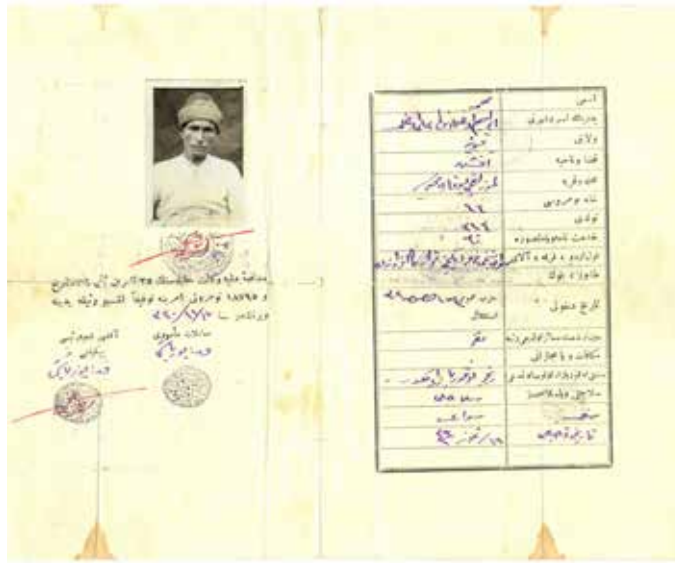
Mehmet Efendi, 16 yaşında git-tiği cepheden 26 yaşında döndü-günde; babası Ali Efendi beş sene önce vefat etmiş, baba evinin dirlik ve düzeni kalmamıştı. Aile maddi varlığını büyük ölçüde kaybetmiş,

(9) II. Abdülhamid Han (1842-1918), 31 Ağustos 1876 ile 27 Nisan 1909 tarihleri arasında hüküm sürmüştür.

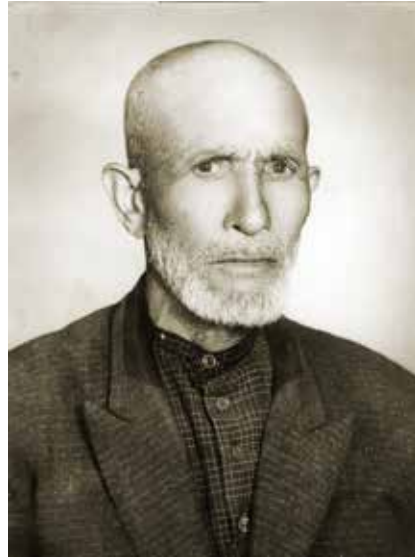
(10) Ali Kemali Paşa (1818-1898), Trabzon ve İstanbul Medreseleri'nde okur, Trabzon valisi Haznedar-zade Osman Paşa'nın kâtipi olur, çeşitli yerlerde mutasarrıflık yapar. Rumeli beylerbeyi payesiyle paşa olarak Trablusgarp, Manastır ve Musul valiliklerinde bulunur. Sürre emini olarak Hicaz'a gider.1894 de Konya Valisi olur. 1898 yılında, Konya Valiliği sırasında vefat eder, Mevlânâ Türbesi'ne defnedilir.

(11) 1314 doğumlu Mehmet Ceylan'ın 26.08.1942 tarihli Nüfus Hüviyet Cüzdanı; Aile Nüfus Kayıtları.

(12) Akşehir Ahz-ı Asker Şube Dairesi, 1340 tarihli Terhis Cüzdanı: "Müdafaa-i Milliye Vekâlet-i Celile-si'nin 25 Teşrin-i Sani 1339 (25 Kasım 1923) tarih ve 18795 numaralı emrine tevfi kanış bu vesika yedine verilmiştir. Fi 17/11/1340. Muamelat Memuru; Akşehir Şube Reisi; Binbaşı V(ekil); Kidemli Yüz-başı; Mühür (Mehmet Tefvik ibn-i Mehmet) (Imza)."

İbrahimzade Kıvrakoğlu Ali Efendi oğlu Mehmet Efendi'nin Akşehir Ahz-ı Asker Şube Dairesi tarafından düzenlenen 1340 tarihli Terhis Cüzdanı.

Hacı Mehmet Ceylan 1898-1986

savaş yıllarının buhranlı günleri ve kurak geçen yıllar, geçmişin müreffeh günlerini unutturmuştur. Babasından intikal eden araziler ise dört kardeş arasında paylaşılmıştır. Mehmet Efendi, cepheden döndükten sonra, bu nedenle birkaç yıl başka arazi sahiplerinin yanında çalıştı.

Mehmet Ali Efendi ile Sultan Hanım'ın kızı **Kezban Hanım**⁽¹³⁾

(13) Mehmet Ali Efendi ve Sultan Hanım'ın kızı Kezban Hanım'ın 15 Ekim 1925 tarihli Hüviyet Cüzdanı Aslı: "Türkiye Cumhuriyeti Hüviyet Cüzdanı; İş bu hüviyet cüzdanında isim ve şöhret ve hal ve sana-

Mustafa Ali Ceylan, 1939.

Mustafa Ali Ceylan, 1940'lı yıllar.

Mustafa Ali Ceylan, 1948 İstanbul.

Mustafa Ali Ceylan, 1970'li yıllar.

(1910-1992) ile evlendi. **Mustafa Ali** (1928-2015), **Arife** (1929-2013), **Hasan Hüseyin** (1936-1938)⁽¹⁴⁾ ve **Hatice** (1938) adlı dört çocuğu oldu. İlk oğluna genç yaşta vefat eden kardeşinin adını verdi. Oğlu Hasan Hüseyin ise iki yaşında vefat etti.

Mehmet Ceylan, kendi imkânları ile bilgi ve görgüsünü artırmış, hafız olmasa da Kuran-ı Kerim'in büyük bir bölümünü hıfz etmiştir. Sesi güzel olduğundan Kuran'ı Kerim tilaveti yanı sıra Mevlid-i Şerif de okumuştur. Siyer-i Nebi gibi pek çok kitabı çevresine de okumuş, okutmuştur. 1928 yılındaki Harf Devrimi'nden sonra Millet Mektebi'nde latin harfleri ile okuma yazma öğrenmiştir.

1976 yılında, Suriye, Irak, Kuveyt üzerinden kara yolu ile Hacca gitmiştir. Mehmet Ceylan, Mardin Nusaybin Sınır Kapısı'ndan 26 Ekim 1976 tarihinde çıkış yapmış, 10 Aralık 1976 tarihinde Hatay Cilevegözü Sınır Kapısı'ndan Türkiye'ye giriş yapmıştır.⁽¹⁵⁾

tı muharrer olan Keziban binti Mehmet Ali Türkiye Cumhuriyeti Tabiyetini haiz olup ol suretle ceride-i nüfusta mukayyed olduğunu müşir iş bu hüviyet cüzdanı ita kılındı. Fi 15 Teşrin-i evvel (Ekim) sene 1341 Devair-i Resmîye"; "Muamelat ve Meşruhat Mahalli: Karyesi heyet-i ihtiyariyesinden mevрут il-muhaber üzerine zayıinden verilmiştir. Fi 15 Teşrin-i evvel 1342."; Aile Nüfus Kayıtları. Kızlık Soyadı "Saçar"dir.

(14) Hasan Hüseyin'in 1940 yılında vefat ettiği Mustafa Ali Ceylan tarafından ifade edilmiştir.

(15) 28 Eylül 1976 tarihinde Konya Valiliği'nden veri-

Hacı Mehmet Ceylan, çevresinde "**baceki**" lakabı ile tanınmıştır. 07.07.1986 tarihinde vefat etmiş, Tuzlukçu Mezarlığı'na Cuma Camii'nin güneydoğusuna defnedilmiştir.

Tahsil ve İş Hayatı

Mustafa Ali'nin doğumundan bir yıl sonra, 1929 yılında Aşağı ve Yukarı Tuzlukçu'nun birleşmesiyle Tuzlukçu nahiye oldu. Mustafa Ali Ceylan, 1936 yılında Tuzlukçu İlkokulu'na eğitim hayatına başlamış, 1940-41 eğitim yılında mezun olmuştur⁽¹⁶⁾. Tuzlukçu İlkokulu'nun o dönemdeki başöğretmeni **Ülkü Erdil**'dir⁽¹⁷⁾. Köy Enstitüsü'ne⁽¹⁸⁾ seçilen öğrenciler arasında yer aldı. Babası Mehmet Efendi, tek oğlunu Köy Enstitüsü'ne göndermedi. Tahsilini kendi imkânları ile sürdürdü.

Babası gibi Kuran'ı Kerim tilave-

len, Vali Yardımcısı Muammer Atayata imzalı pasaport.

(16) Türkiye Cumhuriyeti Maarif Vekilliği İlkokul Diploması, Okul No. 19, Diploma No. 2/28, Derecesi Pekiyi, 15.07.1941. Okul diplomaları ve tüm karneleri aile tarafından halen muhafaza edilmektedir.

(17) Başöğretmen Ünlü Erdil'in eşi İffet Hanım'dır. Vicdan ve Erol isimli iki kızı vardır. Başarılı ve sevilen bir öğretmendir. Sağ ayağından engellidir. 30 Eylül 1934 ile 10 Aralık 1936 tarihleri arasında Tuzlukçu Köyü Mektebi Başmuallimi Osman Nuri Uz (1892-1959)'dur. Ayrıca bkzn. Ahmet Çelik - Serdar Ceylan, "Osmanlı'dan Cumhuriyete Öğretmenlerimiz -3-, Osman Nuri Uz (1892-1959)", Akademik Sayfalar, 18 Kasım 2015, C. 15, S. 33, s. 525-528.

(18) Köy Enstitüleri, ilkokul öğretmeni yetiştirmek üzere 17 Nisan 1940 tarihli ve 3803 sayılı Kanun ile açılmış okullardır. Kapatıldığı 1954 yılına kadar, Köy enstitülerinde 1.308 kadın ve 15.943 erkek toplam 17.251 köy öğretmeni yetiştirilmiştir.

ti yanı sıra Mevlid-i Şerif de okumuştur. Babası gibi yörenin tanınan mevlithanlarındandı. Kur'an-ı Kerim'in 1/3'ünü meali ile birlikte hıfz etmiştir. Envar'ül Aşikin, Siyer-i Nebi gibi pek çok kitabı çevresine de okumuş, okutmuştur. Osmanlı Türkçesi de okuduğundan babasından intikal eden kitaplara yenilerini de ekleyerek kendisini yetiştirmiştir. Kendisine sorulan soruları cevaplar-ken, konuyu ayetler ve hadislerle izah eder, bu bilgilerini de güvenilir kaynaklara atıfta bulunarak tamamlardı.

Askere gitmeden bir süre köy kâtipliği yapmıştır. Bu dönemde daktilo ile hızlı ve hatasız yazmayı öğrenmiştir. Emekliliğine kadar da mektup ve tebrik kartlarını daktilo ile yazmıştır. Yazdığı yüzlerce mektuptan bir kısmı aile tarafından muhafaza edilmektedir. Hayatı boyunca önemli gördüğü olayları, çeşitli hatıralarını, aile ve yakın çevresinin doğum, vefat ve önemli günlerini not defterlerine kaydetmiştir. Askerlik ve hac defteri bunların en önemlilerindedir⁽¹⁹⁾.

7 Mayıs 1948 tarihinde askere gitmiş, İstanbul Kartepe'de Tank Birliği'nde askerliğini tamamlamıştır. Üç yıl olan askerlik, iki yıla düşürülünce, 30 ay yazıcı-çavuş olarak askerlik yapmış, beş-altı kez de memleketine izinli gelmiştir.⁽²⁰⁾

14 Ocak 1953 tarihinde, Osman Bağcı'nın belediye başkanlığı döneminde (1950-1954) Tuzlukçu Belediye Sorumlu Saymanlığı'na atanmış, Mehmet Akif Büyükişık'ın belediye başkanlığı döneminde 14 Nisan 1981 tarihinde emekli olunca-

(19) Hac Defteri şu satırlarla bitmektedir: "Hac sürem 32 gün sürdü. Bu süre içinde geçen olayları çok kısa ve özetle verdim. Teferruatlı vermiş olsaydım, samimi söylüyorum orta büyüklükte bir kitap yazmam lazımdı. 19.06.1993 H. Mustafa Ali Ceylan (imza)"

(20) 30 Mart 1949 tarihinde Hava, Deniz ve Kara Motorlu Vesaitinin Sevk ve İdaresi İçin Muteber Askeri Ehliyet almıştır.

Mustafa Ali Ceylan'ın diploma, okul karneleri ve askeri ehliyeti.

Hacı
Mustafa Ali
Ceylan'ın not
defterlerinden
sayfalar.

Hacı Mehmet Ceylan'ın günümüze intikal eden kitaplarından: Mevlana Fıraki, Kırk Sual; Yazıcıoğlu Ahmed Bican, Envar'ül Aşikin (Aşıkların Nurları); Süleyman Çelebi, Mevlid-i Şerif; Vak'a-i Kerbela; Yazıcıoğlu Mehmed, Muhammediye, ...

ya kadar bu görevini sürdürmüştür.⁽²¹⁾ Bu nedenle "**Muhasip**" lakabı ile tanınmıştır. Tuzlukçu'ya 1957-58 yılında şebeke suyu verilmesinde, 1977 yılında elektrik nakil hattı tesisinde görev almış, belediyenin geçirdiği teftişlerde takdirname ile ödüllendirilmiştir.⁽²²⁾

1993 yılında Hacca gitmiştir. 17 Mayıs 1993 tarihinde Ankara Esenboğa Havaalanı'ndan uçak ile Cidde'ye gitmiş, Mekke'de Arafat yakınında Cihat bölgesinde bir otelde kalmıştır. Hac görevini yerine getirmiştir. Ankara Esenboğa Havaalanı'ndan tekrar Türkiye'ye dönmüştür.⁽²³⁾ Böylece "**Hacı Muhasip**" olarak anılmaya başlanmıştır.

Ailesi ve Şahsiyeti

Mustafa Ali Ceylan, Mustafa (1896-1971) ve Hanise (1900-1961) kızı **Fadime Harmancı** (1928-2015) ile 20 Şubat 1946 tarihinde evlenmiştir. Mitat (1948), Miyase (1951), Eşemen (1954), Mehmet (1957)⁽²⁴⁾, Şahinder (1959), Beyzat (1963)⁽²⁵⁾ ve Mendere (1965) isimli yedi çocukları olmuştur.

Çocuklarının tahsil hayatlarına büyük önem vermiş, imkânları ölçüsünde yüksek tahsil yapmalarına gayret göstermiştir. Askerlik ve tahsil nedeniyle gurbetteki çocuklarına

(21) Serdar Ceylan, "Tuzlukçu Belediye Başkanları", Yayınlanmamış makale.

(22) İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Kontrolörü Abdurrahman Can'ın 14.10.1980 tarihli resmi yazısı: "kayıt ve işlemler çok düzenli bulunmuştur. ... Sorumlu Sayman'ın (M. Ali Ceylan) hizmet süresini doldurmuş olması ve emekliliği dikkate alınacak olursa Belediye muhasebesi yönünden yeri doldurulamayacaktır."; Belediye Başkanı M. Akif Büyüksık imzalı, 14.04.1981 tarih ve 67/21 sayılı tebrük yazısı: "... üstün ve başarılı çalışmalarınızdan dolayı sizi tebrük ederim"

(23) 26 Ocak 1993 tarih ve 076429 numaralı, Konya Emniyet Müdür Yardımcısı İsmail Ertemli imzalı pasaport.

(24) Mehmet Ceylan, Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden 1982 yılında mezun olmuş ve halen Konya'da aile hekimi olarak çalışmaktadır.

(25) Beyzat Ceylan, Ankara Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi'nden 1987 yılında mezun olmuş, halen Akşehir Nüfus Müdürü olarak görev yapmaktadır.

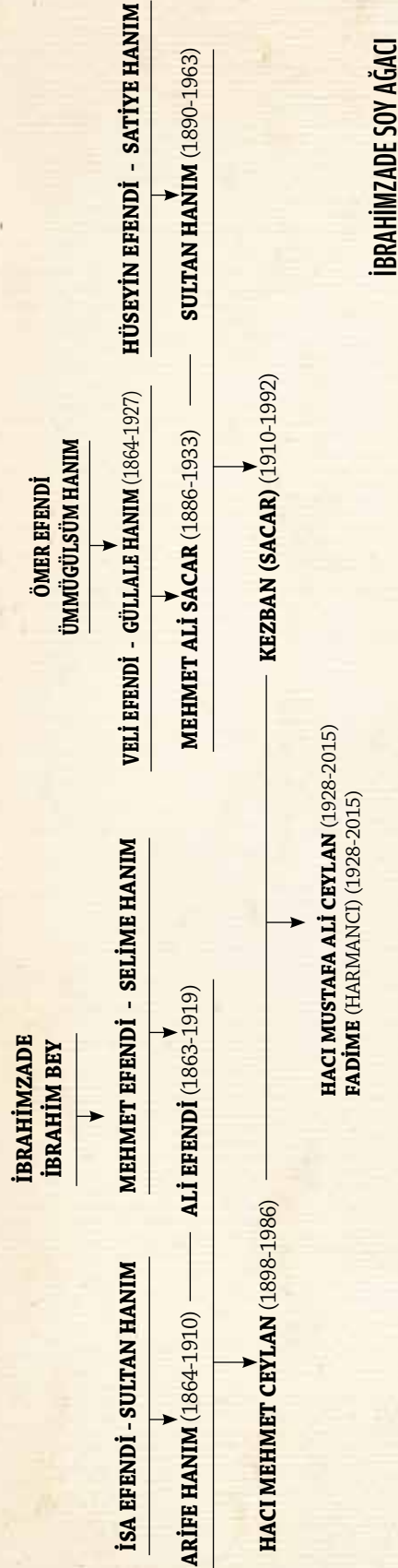
yazdığı mektupların önemli bir kısmında çocuklarının ders durumları ile ailevi konular ve nasihatleri yer almaktadır⁽²⁶⁾.

Hoş sohbeti, yeri geldiği zaman anlattığı nükte ve fıkralar ile anılmaktadır. Un helvası ve hoşmerimi güzel yapardı. Yörede kendiliğinden yetişen domalan / dolaman bulmada ustaydı. 1980'li yıllara kadar (kaz, ördek, toy, keklik, bıldırcın) kara avcılığı yapmıştır.

Mekanik ile ev eşyalarının tamir ve bakımı konusunda merakı vardı. Yöresinde evine ilk elektrik tesisatı döşeten, radyo, televizyon ile buzdolabı, çamaşır - bulaşık makinası gibi yeni teknolojik ev aletlerini kısa sürede alır, demode olanları yenileri ile değiştirirdi. Bu yönünde olduğu gibi, yeniliklere ve devrinin gelişmelerine açık olup bunları yakından takip ederdi. 1970'li yıllarda, kendi imkanları ile özel üretimini yaptırdığı su deposu ve güneş enerjisi ile ısıtma sistemi evinin çatısına kurduştur.

Memuriyetinin yanı sıra çiftçilik, bağcılık ve hayvancılık ile de uğraşmıştır. 1960'lı yıllardan itibaren bahçesinde kokulu Isparta gülleri yetiştirmiştir. 1990'lı yıllarda ise aşı güller yetiştirmeye başlamıştır. Bahçesinde akasya, ığde, çağla (badem), kayısı, şeftali, vişne, erik, elma, ceviz, fındık ağaçları da yetiştirmiştir. Yetiştirdiği güllerin arasında sabah saatlerinde Kuran tilaveti ile meşgul olur, vakit namazlarını cemaat ile kılardı. Bilhassa cami yapım ve tamiratlarına imkânları ölçüsünde katkıda bulunur, bu gibi hayır işlerine öncülük ederdi. Seya-

(26) Torunlarından Kadir Saka 2002 yılında Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nden, Süheyla Ceylan 2003 yılında Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nden, Serdar Ceylan 2004 yılında Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden, Handan Saka 2009 yılında Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nden mezun olmuştur. Torun çocukları da üniversite tahsillerine devam etmektedir.

Hacı Mustafa Ali Ceylan'ın fotoğraf albümünden kareler.

hatlerinde ziyaret ettiği şehirlerde vakit namazlarını ayrı camilerde kılar, görevli imam ve müezzinlerle tanışırdı.

2015 yılında vefat ettiğinde, 87 yaşında, yedi evladı, on üç torunu, yirmi dört torun çocuğu bulunmaktaydı.

28 Şubat 2015 Cumartesi günü öğleden sonra vefat etti. 1 Mart 2015 Pazar günü Mevlana Camii'nde öğle namazını müteakip (14.10 sularında), vasiyeti üzerine Tuzlukçu Mezarlığı'na defnedildi.⁽²⁷⁾

Fadime Ceylan, eşinin vefatından bir gün sonra gördüğü rüyayı yakınlarına anlatmıştır. Rüyasında; Hacı Mustafa Ali Ceylan, Mevlana Camii yönündeki küçük kapıdan bahçeye gelmiş, ona doğru gelerek; *"Hanım, ben ölmedim, dünyamı değiştirdim, sakın çocukları üzme."* demiş, elindeki bir tas bembeyaz sütü vererek gitmiş...

Ve bu rüyadan sonra 4 Mart 2015-perşembe gecesi saat 03.00 sularında banyodan çıkarken fenalaşarak, düşmüş, önce Akşehir Devlet Hastanesi'ne sonra da Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'ne Nöroloji Yoğun Bakıma kaldırılmıştır. 9 Mart Pazartesi saat 08.30 sularında Hak'ka yürümüş, 10 Mart 2015 Salı günü, Mevlana Camii'nde kılınan öğle namazını müteakip Tuzlukçu Mezarlığı'na eşinin yanına defnedilmiştir.⁽²⁸⁾

Böylece 70 yıla yaklaşan hayat arkadaşlığı bir haftalık aradan sonra ebediyete taşınmıştır. Allah rahmet eylesin...

(27) Mustafa Ünüvar, "Av. Serdar Ceylan'ın Dedesi Vefat Etti", Merhaba, 2 Mart 2015, s. 10.

(28) "Serdar Ceylan'ın Babaannesi Vefat Etti", Merhaba, 10 Mart 2015, s. 5.

Kıvrakoğlu Ali Efendi'nin Tereke Taksim Senetleri

- Çuval 2 adet
- Gerî 9 adet
- Bakır ve sahan 8 adet
- Koyun 5 adet
- Merkep 1 adet
- Halı 2 adet
- Yalnız altı kalemdir.

İş bu bin üç yüz otuz sekiz senesi biemrillah vefat eden pederimiz Kıvrak oğlu'ndan intikal eden balada muharrer olan altı kalem eşya karındaşları Mehmet ve Hüseyin'e şuhutlar huzurunda ahz eyledim ve metken ve araziden başka sehminde akçe bir habbe-i vahide alacağım kalmadığını mübeyyin iş bu bir kıt'a senedin Hasan Hüseyin yedine verilmiştir.

Fi Kanun-i evvel sene 338.

El medyun

El mezbur Ali mührü bulunmadığından yedine verilmiştir.

Şuhud'ül hal

Muhtar-ı evvel Mehmet oğlu Ahmet

Mustafa oğlu Selman

Hacı Veli'nin Mehmet Ali

Ve gayrihum...

İş bu bin üç yüz otuz sekiz senesi biemrillah vefat eden zevcim bulunan Kıvrakoğlu Ali Efendi'nin malından ve araziden ve sair menkulattan sehmine isabet eden eşyalara mukabil balada muharrer olan bir adet dikiş makinesi şuhut huzurunda oğlum Mehmet ve Hasan Hüseyin yedlerinden ahz ve kabz eyledim. akçe bir habbe-i vahide alacağım kalmadığını mübeyyin iş bu bir kıt'a senedin merhum Hasan Hüseyin yedine verilmiştir.

Fi 2 Kanun-i Sani sene 1338

Muhacir Kızı (?)

Şuhud'ül hal

Muhtar-ı evvel Ahmet

Battal oğlu Süleyman

Hacı Veli'nin Mehmet Ali

Ve gayrihum...

HACI MUHASİP'DEN FIKRALAR

Güzel fıkra anlatmak ve bulmak, ince, zarif nükte ve esprilerle dinleyiciye hitap edebilmek başlı başına bir meziyettir. Fıkralar yeri geldiğinde anlatılan, kıssadan hisse alınan hayat dersleridir. İnsanların ince zekâlarını, espri anlayışlarını, yaşam tarzlarını, sevdiklerini, hülasa; hayatlarının her anını bizlere anlatırlar. Bilhassa yaşanmış olaylardan kaynaklanan fıkralar, bu hadiseleri, devrin mizahını bize aksettirmeleri bakımından oldukça

önemlidir.

Dost ve aile meclislerinde anlattığı güzel fıkra ve hikayeler ile Hacı Muhâsîp Mustafa Ali Ceylan da böyle ince bir meziyete sahipti. Hafızasındaki yüzlerce hikaye ve fıkrayı yeri geldiğinde çok hoş anlatırdı. Çocukluğumuzdan, gençlik yıllarımıza kadar tekrar tekrar da olsa hep bunları dinledik.

Gelecek kuşaklara aktarmak için, bu fıkralardan bir kısmını 1990'lı yıllarda yazıya aktarmış ve 2000'li yıllarda ise belgesel çekimleri ile kayda almıştım. İşte bu kayıtlardan bazı fıkraları da bu satırlara aktarmaya gayret ettik. Elbette sadır'dan satıra nakletmek güç...

Hacı Mustafa Ali Ceylan'ın fıkralarının yazıya aktarıldığı 1990'lı yıllar.

SOFRA DUASI*

Bir gün Ankara'dan bürokratların, ağır misafirlerin de bulunduğu bir meclis de yemekler yenir, ikramlar yapılır. Sıra sofrada duasının yapılmasına gelir. Sofradakiler Hacı Muhasib'in (Mustafa Ali Ceylan) sofrada duasını yapmasını isterler. O da sofradaki diğer hocalara teklif eder. Diğer hocaların da ısrarı ile Hacı Muhasip, başlar sofrada duasına:

*"Heddik meddik,
ne yedik, ne yemedik,
daha getir diyemedik,
bülbul yuvası, sağsağan kafesi,
böyle olur; doymadık sofranın
duası"*

Mustafa Ali Ceylan, belediye de muhasebecilik yaptığı yıllarda, yemekli akşam davetleri gelenek haline gelmiştir. İmkân olan da olmayan da ailesinden kesip davet yapmaya çalışmaktadır. Muhasip Mustafa Ali Bey, bu durumdan hoşnut değildir. Kasabanın ileri gelenlerinden olduğu için, her davete okunmaktadır. Ancak her davete gitmez. Garibanın ekmeğine ortak olmaz. Bu davetlere gitmemesi ise; "muhasip kibirli, bizi beğenmedi, davetimize gelmedi" tepkisi ile karşılanır. Söylenenleri duyan muhasip, prensiplerinden taviz vermez.

Bir gün kıramayacağı bir dostu davet verir, davete

okumaya muhasibin evine kadar da kendisi gelir. Israrlı davete muhasip dayanamaz, dostunu da kırmamak için kabul eder. Akşam davete gider, bakar ki üç sofraya var, 5-6 sofralık davetli var. Oturlar sofraya, Allah ne veriyse yerler, ama kimse doymaz. Kimse de belli etmez. Sıra yemek duasına gelir.

Muhasip Mustafa Ali Bey'den sofrada duasını yapmasını isterler. Mustafa Ali Bey, başlar duaya...

*"Heddik meddik,
ne yedik, ne yemedik,
daha getir diyemedik,
bülbul yuvası, sağsağan kafesi,
Böyle olur, doymadık sofranın
duası..."*

* Hacı Mustafa Ali Ceylan'ın meşhur sofrada duası pek çok mecliste okunmuş ve farklı derlemelere konu olmuştur. Burada torunu Mustafa Ali Ceylan (1979) ve Serdar Ceylan (1983)'in derlemesi ile kayda geçirilmiştir.

ÇAKIL TAŞLARI

“İki arkadaş konuşurken İstanbul’un yankesiciliğinden bahsediler. Hiç sezirmeden, duyurmadan, cebindeki parayı alırlar. Şöyle yaparlar, böyle yaparlar, tevatür üzerine tevatür anlatırlar:

Kurnazın birisi de pantolonunun sağ ve sol ceplerine çakmak taşlarını doldurmuş. İki elini cebine sokmuş, gezdiği yerlerde lira gibi şıkır şıkır ıgratırmış. Sabahtan başlamış, akşama kadar İstanbul caddelerini, sokaklarını tamamen dolaşmış, hiç kimse gelip de onun parayı çalmaya teşebbüs etmemiş, yakalayamamış. Akşam olmuş, evine gidecek.

Kendi kendine söyleniyor; “İstanbul’da yankesiciler, nerde gezer yankesiciler. Hep enayinin teki... Sabahtan akşama sarı lira dolu cebimle İstanbul sokaklarında gezdim. Kimsenin haberi olmadı. Sezen bile olmadı”.

Arkadan biri seslenmiş; “Enayi,... Kaç sefer yokladık da, hep çakmak taşı çıktı, senin haberin yok demiş.”

BEN ANLAYAMADIM, BEN ANLAYAMADIM

“İhtiyar, yaşlı, beyaz sakallı bir adam, eski usul saban ile çift sürermiş. Yoldan da iki hırsız, karşı köyden bir şey çalmak için hırsızlığa gidiyorlarmış.

Hırsızın biri bakmış, bakmış, arkadaşı hırsıza dönüp; “şu adamın öküzünün birini önünden çalacağım” demiş.

Arkadaşı; “Nasıl çalacaksın, adam bakıp duruyor, çiftini sürüyor...” demiş.

Hırsız; “onun kolayı var” demiş. “Sen şu karşı tepeye git, tepenin üzerine çık, ben anlayamadım, ben anlayamadım, ben anlayamadım, durmadan bağır, o bakar bakar, senin yanına gelmeye başlar, neyi anlayamadı bu adam diye, o yanına geldikçe, yaklaştıkça sen de bir adım, iki adım dereyi aşmaya çalış, dereyi aştığınız yerde buluşun, o adam sana sorar, sen de gereken cevabı ver” demiş.

Böyle yapmışlar. Adam başlamış, “ben anlayamadım, ben anlayamadım, ben anlayamadım, ...” demeye...

Çifçi demiş ki; “Şu adama bir sorayım, bu adamın iki derdi yoksa, üç derdi garanti var”. Ada-

mın yanına gidip; “Arkadaş sen neyi anlayamadın? Sana bir yardım dokunabilirse, her türlü yardıma hazırım” demiş.

Adam; “Senin tek öküz ile çift sürdüğünü anlayamadım” demiş.

Çifçi, dönmüş, bakmış, hakikaten öküz tek.

Çifçi de bakmış, bakmış, “Vala ben de nasıl olduğunu anlayamadım” demiş.

ÜFÜRÜ DAĞI

Bir gün haneye ağır misafirler gelir, sofralar kurulur, misafirler sofraya buyur edilir. Sofraya yemekler bir bir gelmeye başlar. Çorba tası siniye konur, önce misafir buyur edilir.

Çorba’dan misafir bir kaşık alır, başını havaya kaldırır. Misafirin ikinci kaşık çorba tasına yaklaşmaz. Ev sahibine döner. Tavandaki ağaçları sormaya başlar.

Ev sahibi hemen durumu anlar: “Ağa, bu ağaçlar Üfürü Dağı’ndan gelme...” der.

Misafir bu nükteyi anlar, çorbayı üfleyerek yemeye başlar.

“YA HAK! BİR KESE ALTIN BIRAK”

Hacı Mustafa Ali Ceylan, zaman zaman bu duayı dillendirirdi. Gecenin ilerleyen saatlerinde veya bir yerden kalkıp bir yere giderken veyahut bir yorgunluk sonrası...

Bilhassa çocukluğumda dikkatimi çeken bu duanın nedenini sorduğumda, dedem tebessüm etmiş, hatırımda kaldığı kadarı ile şöyle cevap vermişti:

“Rabbimin hazinesi bol, lakin kanaatkar olmak gerek...”

ARABACININ YERİ

Mustafa Ali Ceylan, belediye de muhasebecilik yaptığı yıllarda, civar köy ve kasabalara da davetli olarak gider, gelir. Zaman zaman da yatılı misafir olurlar. Bir heyet olarak gidilen bu ziyaretlerde, gereken izzet ve ikram gösterilir. Odalarda, sofralarda baş köşe gösterilir, carse yorgan-

lar, nakışlı çarşaf, yataklar serilir misafirlere... Lakin heyetin arabacısı her gidilen yerde başköşeye hemen kurulur, akşamları hemen en gösterişli rahat yatağa teklifsiz uzanır, yatar. Bu durum böylece devam eder.

Bir ziyarette sabah kalkılır, peşkir ibrik tutulur ve misafirler kahvaltıya buyur edilir. Muhasip, sofrada hemen kapı eşiğine en yakın yere oturur. Ev sahipleri baş köşeye almak için ısrarla davet ederler, kimse de sofraya oturmaz. Muhasip, uzatmadan gereken cevabı verir; “Olur mu, arabacının yeri burası”.

“TAHİN DEĞİL, PARASI ACI İMİŞ”

Kıvrakoğlu Ali Efendi, zekâsı ve hazırcevaplığı ile hafızalarda yer etmiştir. Halen anlatılan bir hatırası şöyledir:

20. yüzyılın başlarında, seferberlik ve yokluk yıllarında, Ali Efendi'nin bakkal dükkânı işlettiği bu yıllarda, bir ramazan günü, dükkânına bir adam gelir, tahin ve pekmez kardırarak vere siye alır.

Adam, iftarlık aldığı tahin-pekmez ile eve gider. Lakin hanımı; “Eldede yok, avuçta yok, bu yoklukta bir de tahin-pekmez mi kardırıp, getirdin.” diye çıkışır. Adam mecburen dükkâna döner ve “Ali Efendi, tahin acı imiş, yenmedi, bunu geri al” der.

Ali Efendi, durumu anlar, hiçbir şey söylemeden geri alır. Adamı, iftar sofrasına buyur eder. Sofra açılır, yemekler yenir. Pencere önünde duran tahin-pekmez tasını da sofraya getirir. Misafir ile bir güzel yerler. Ara sıra misafire tahin-pekmezi sorar, misafir; “pek de güzelmiş” diyerek, afiyetle yer bitirir.

Ali Efendi, misafire döner; “Gördün mü, tahin değil, parası acı imiş.”